

**АРКАДИЙ СТРУГАЦКИ, БОРИС
СТРУГАЦКИ
ПЪТ КЪМ АМАЛТЕЯ
ОТКЪС ОТ НАУЧНО-
ФАНТАСТИЧНА ПОВЕСТ**

Превод от руски: [Неизвестен], 1965

chitanka.info

АМАЛТЕЯ, „ДЖЕЙ-СТАНЦИЯ“

Директорът на „Джей-станция“ погледна часовника си. Днес ще има красив изгрев на Юпитер и скоро той ще бъде още по-красив, но е време да се спусне долу и да помисли какво да се прави по-нататък.

В сянката на скалите се размърда и започна бавно да се развърща решетестият скелет на Голямата Антена. Радиооптиците пристъпиха към наблюдения. Гладните радиооптици...

Директорът влезе в лифта и се спусна в най-ниския етаж. Планетологическата станция на Амалтея, петият и най-близък спътник на Юпитер, представляваше научно градче на няколко хоризонта, издълбано в дебелия лед и залято с металопласт. Тук живееха, и работеха, и се учеха, и строяха около шестдесет човека. Петдесет и шест млади мъже и жени, отлични момчета и момичета с отличен апетит.

Всичко вървеше добре до онзи толкова неприятен ден, когато от Калисто, четвъртият спътник, радираха за катастрофата с продоволствието. Продоволственият склад на Калисто бе опустошен от паразитна гъба. Това се случваше и по-рано, но сега бе унищожено цялото продоволствие, до последната галета, и хлореловите плантации загинаха също.

Директорът вървеше към кабинета си и си мислеше, че цялата беда е там, гдето на Калисто съвсем не на време започна „консервна епидемия“. Засега това още не е истински глад. Амалтея още може да дели с Калисто хлорела и галети. Но ако Биков не пристигне с продоволствие... Биков е вече някъде наблизко. Него го запеленгуваха, но след това той замълча и мълчи ето вече шестдесет часа. Ще трябва отново да се намалят дажбите, помисли директорът. Тук може всичко да се случи, а до базата на Марс не е близко. Тук всичко става. Случва се, че планетолетите от Земята и от Марс пропадат. Това се случва рядко, не по-често от гъбните епидемии. Но е твърде лошо, че все пак се случва. На милиард километри от Земята това е по-лошо от десет епидемии. Това е глад.

ФОТОННИЯТ ТОВАРЕН КОРАБ „ТАХМАСИБ“

Алексей Петрович Биков, капитан на фотонния товарен планетолет „Тахмасиб“, излезе от каютата и акуратно притвори зад себе си вратата. Косите му бяха мокри. Капитанът току-що беше взел душ. Даже два душа — воден и йонен, но все още залиташе след краткия сън. За последните три денонощия той е спал общо не повече от пет часа. Прелетът се оказа не лек.

В коридора беше пусто и светло. Биков се отправи към рубката, старайки се да не влачи краката си.

Там беше тихо. На обикновеното място зад масата при изчислителя седеше щурманът Михаил Антонович Крутиков, подпрял с юмрук двойната си брадичка. Михаил Антонович погледна с добрите си очички капитана и каза:

— Хубаво ли си поспа, Льошенка?

— Хубаво — каза Биков.

— Аз приех пеленг от Амалтея — каза Михаил Антонович. — Представяш ли си, Льошенка, техните дажби са: двеста грама сухар и петдесет грама шоколад. И хлорелова чорба. Триста грама хлорелова чорба. Това е така невкусно.

Капитанът беззлобно си помисли, че там би трябвало да бъде сега неговият щурман, за да поотслабне, усмихна се сам на мисълта си и го попита:

— Къде сме ние сега?

— След час излизаме на финиша — отвърна Михаил Антонович. — Ще минем над северния полюс на Юпитер, на разстояние два диаметъра, двеста и деветдесет мегаметра. А след това — последната обиколка. Може да смяташ, че ние вече сме пристигнали, Альошенка...

Биков се прозя още веднъж и тръгна покрай пулта за аварийна сигнализация. Тук всичко беше в ред. Двигателят работеше без прекъсване, плазмата постъпваше в работен ритъм, настройката на

магнитните капани се поддържаха безукорно. За тях отговаряше борт-инженер Жилин. „Браво, Жилин — помисли си Биков. — Отлично ги е регулирал“.

Матово-черният затвор на бомбохвъргача заемаше половината на отсека. Около него, в леки металически стелажи, мътно светеха с черните си страни плоските пачки на бомбосондите. Всяка пачка съдържаше двадесет бомбосонди и тежеше четиридесет килограма. По начало пачките трябваше да се подават в бомбохвъргача автоматически. Но фотонният товарен планетолет „Тахмасиб“ не беше добре приспособен за широки научни изследвания и за автоматичен подавач не беше стигнало място. Бомбохвъргача обслужваше Жилин.

Планетологът Юрковски изкомандува:

— Зареждай!

Жилин отмести вратичката на затвора, хвана за края първата пачка, с напън я повдигна и я постави в правоъгълната уста на зарядната камера. Пачката безшумно се плъзна на мястото си. Жилин затвори капака, щракна със затвора и каза:

— Готово.

— Аз също съм готов — каза планетологът Дауге.

Планетолетът отново се разтреса. Като че ли някой измъкна пода изпод краката.

— Пак метеорит — каза Юрковски. — Това е вече третият.

— Май че е гъсто — каза Дауге.

Юрковски попита в микрофона:

— Михаил, много ли са микрометеоритите?

— Много, Володенка — отвърна Михаил Антонович. Гласът му беше озадачен. — Вече тридесет процента над средната плътност и все расте, расте...

— Миша, гълъбче, измервай по-често, а?

„Тахмасиб“ отведнъж бе ударен така силно, че Жилин се дръпна назад и удари главата си в стелажа.

— Ако корабът продължава така да подскача, ние не можем да работим — каза Юрковски.

— Да, да — потвърди Дауге, притискайки с длан удареното си око.

Както изглеждаше, по курса на кораба се появяваха все по-крупни метеорити и безредните команди на противометеоритните

локатори към киберщурмана все по-често хвърляха кораба от една страна на друга.

Жилин се задържаше, опирайки се с ръце в затвора и стелажа. Подът отведнъж хлътна, след това подскочи и болезнено го удари по петите. Хрипкавият бас на Биков прогърмя в микрофона:

— Бординженер Жилин, в рубката! Пътниците да се укрият в амортизаторите!

Жилин изскочи в коридора. Започваше приключение. Нещо непрекъснато клатеше кораба като треска по вълни. Зад гърба на Жилин се раздаде пронизително „поук-пш-ш-ш-ш...“ Той се хвърли с гръб към стената и се обърна. На десет крачки от него стоеше плътно облаче от бяла пара, съвършено такова, каквото се получава, когато се спуска балон с течен хелий. Шиптенето бързо замлъкна.

В рубката беше студено. Жилин видя скреж по стените и на пода. Михаил Антонович седеше до изчислителя и дърпаше към себе си лентата със записи.

— Къде е бординженерът? — пробаси Биков иззад кожуха на реактора.

— Аз — отзова се Жилин.

— Изключвай отражателя. Ще се измъквам с аварийните двигатели.

Жилин се обърна и в този момент „Тахмасиб“ бе улучен истински. Явно крупен метеорит беше улучил отражателя, симетрията на разпределението на тягата по повърхността на парболоида мигновено се наруши и „Такмасиб“ се завъртя около себе си. В рубката само капитан Биков не изгуби съзнание. Той се хващаше къде завърне, влачеше се по пода, докато в края на краищата не се домъкна до таблото за управление. Той прилепи глава към таблото и като се прицели, старателно тикна пръст в нужния клавиш.

Киберщурманът включи аварийните водородни двигатели и Биков усети тласък като че ли влак се е спрял при пълен ход, само че много по-силен. „Тахмасиб“ се изравняваше. Тогава Биков поведе кораба през облака от каменни и железни парчета. Противометеоритното устройство беше изключено и корабът вече не подскачаше. Постепенно сигналите на екраните станаха по-малко след това още по-малко и накрая съвсем изчезнаха. Метеоритната атака завърши.

Тогава Биков погледна курсографа. „Тахмасиб“ падаше. „Тахмасиб“ преминаваше през екзосферата на Юпитер и скоростта му беше много по-малка от кръговата и той падаше по свиваща се спирала. Той изгуби скорост по време на метеоритната атака. Кораб в метеоритна атака, отклонявайки се от курса, винаги губи скорост.

Да се измъкне можеше само с помощта на фотонния двигател. Съвършено машинално Биков натисна грапавия клавиш на стартера, но нито една лампичка не се запали на таблото за управление. Отражателят беше повреден и аварийният автомат блокираше неразумната заповед. „Това е краят“ — помисли Биков. Той акуратно развърна кораба и включи на пълна мощност аварийните двигатели. Петократно претоварване го натисна в креслото. Това беше единственото нещо, което той можеше да направи сега — да намали скоростта на падането на кораба до минимум, за да не му позволи да изгори в атмосферата. Аварийните двигатели ще задържат по малко падането — докато стигне горивото. А горивото не е много. Още никого и никога аварийните ракети не са спасявали над Юпитер. Над Марс, над Меркурий, над Земята — може би, но не и над планетата-гигант.

Биков тежко се надигна и побутна щурмана за рамото:

— Жив ли си, Миша?

Лицето на Михаил Антонович се намръщи и той, без да отваря очи, облиза устните си.

— Слушай, Михаил — каза Биков неопределено. — Нашите работи са лоши. Ние, брат, падаме. Ако си в състояние, седни и пресметни как и що. Изчислителят мисля, че е оцелял.

Очите на Михаил Антонович се отвориха и станаха съвсем кръгли.

— Падаме? — каза той! — Виж ти! Падаме. На Юпитер падаме? Добре. Тогава аз ей сега. Ей сега.

Биков го остави да пресмята и тръгна към Жилин. Тук и там по тавана виждаше неголеми черни петна — дупките на метеоритите, затегнати със смолопласти. Около петната се бяха образували големи капки влага.

Жилин вече знаеше, че падат.

— Такава въртележка — каза му Биков, — може да се обясни само с две причини. Или — или. Или кой знае защо е изскочила от

фокуса точката на изгаряне на плазмата, или се е откъснало голямо парче от самия отражател. Аз мисля, че е разбит отражателят, защото бог няма и няма кой да премества точката на горене.

Биков остави Жилин да ремонтира комбайна на контролата на отражателя и отиде в каюткомпанията. Там дойде с изчисленията Михаил Антонович.

— Та така, момчета — каза щурманът. — Аз тук малко попресметнах и се получава ето каква картина. „Тахмасиб“ пада и за да се измъкнем, няма да ни стигне гориво. Да се измъкнем можем само с фотореактора, ако поправим, разбира се, отражателя.

— Какво има още в твоите разчети?

— Аз почти свърших, Альошенка. Получава се така, че ние ще се провалим на шест-седем мегаметра и там ще увиснем. Налагането ще бъде огромно, но няма да ни разплеска, това е ясно. Само че ще ни бъде твърде тежко — там силата на тежестта е две-две и половина „же“.

Настъпи дълго мълчание. Жилин, който слушаше разговора по микрофона, отново започна да работи бързо и безшумно.

Когато поставянето на запасния комплект комбайн на контрола завърши, край него се събраха Биков, щурманът. Биков каза:

— Михаил, започвай.

Той се изправи и изтри потта от челото си. След това подритна с крак купчината непотребни части и включи общия контрол. На екрана на комбайна блесна триизмерната схема на отражателя. Изображението бавно се извъртваше.

— А микропробойните са малко — невисоко каза Жилин.

— Микропробойните са нищо — каза Биков и се наведе над самия екран. — Ето къде е главната опасност.

Схемата на отражателя беше оцветена в синьо. На синината се белееха разядени петна. Това бяха места, където или е пробит слой мезовещество, или се е разрушила системата на контролните гнезда. Белите петна бяха много, а на края на отражателя те се сливаха в едно неравно голямо петно, заемащо не по-малко от осмата част на повърхността на параболоида.

— Жилин — каза отведнъж Биков. — Вземай два сигмайстора, провери захранването и влизай в кесона. Аз ще те чакам там. Михаил, остави всичко и се заеми със закрепването на пробойните.

В кесона Биков и Жилни влязоха в скафандрите за излизане във вакуумното пространство и с известен труд се вмъкнаха в лифта. След малко те излязоха от шахтата на лифта и спряха на горната площадка на параболоида. Надолу слизаше полегато черният издраскан купол на отражателя. Той беше огромен — седемстотин и петдесет метра на дължина и половин километър отвор. В ляво се проточваше стена от червеникава мъгла. Далече долу, невъобразимо дълбоко под краката им, мъглата се разстиляше на тлъсти тъмни редици облаци и още по-дълбоко тези облаци се сливаха в плътна кафява равнина.

— Да започваме — каза Биков. Той протегна на Жилин намотано тънко въже. — Закрепи го в шахтата и отпускай по малко. Аз тръгвам.

Биков работи дълго. Няколко пъти той се изкачваше на площадката, почиваше малко и отново се спускаше, всеки път избирайки ново направление. Когато се изкачи за трети път, държеше само един тестер. „Изтървах другия“ — кратко каза той. Жилин търпеливо отпущаше въжето, опирайки се с крак в перилата. В такова положение той се чувствуваше твърде устойчиво и можеше да се озърта в страни. Отдолу бушуваха екзосферни протуберанси, които се издигаха като исполински белезникави призрачни хълмове от кафявата дълбина. Когато капитанът се издигна за шести път и измърмори: „Достатъчно. Да вървим“, Жилин помисли, че червеникавата стена в ляво — облачната повърхност на Юпитер — е дошла забележимо по-близо.

В рубката беше тихо и чисто. Биков седна в креслото, опря ръце в колената си и втренчено погледна отначало щурмана, а след това Жилин.

— Има шанс — каза той. — Но той е твърде малък. И съвършено фантастичен.

— Говори, Альошенка — тихо помоли щурманът.

— Сега ще кажа — прокашля се Биков. — Шестнадесет процента от отражателя са излезли от строя. Трябва да изместим точката на горене на плазмата, за да компенсирате асиметрията на повредения отражател.

— Ясно — каза Жилин с потръпващ глас.

Биков го погледна.

— Това е единственият ни шанс. Ние с Иван ще се заемем с преориентацията на магнитните капани, Иван напълно може да работи.

Ти, Миша, ще ни пресметнеш ново положение на точката на изгаряне в съответствие със схемата за повредите. Схемата ще я получиш сега. Това е умопобъркваща работа, но това е нашият единствен шанс.

— Ще го направя, Льошенка — каза Михаил Антонович. — Това не е трудно — да разчета нова точка. Ще го направя.

На обед се събраха всички. Гласовете им бяха хрипкави. Михаил Антонович дишаше тежко, лицето му беше отекло. „Тахмасиб“ повече не падаше и тежестта ставаше непоносима.

— Кой е готвил този обед? — попита Биков.

— Аз — несмело каза един от планетолозите.

— Този обед ще ви убие — каза Биков. — Ако изядете този обед повече няма да станете. Той ще ви разкъса, разбирате ли?

— По дяволите — каза Дауге с досада. — Аз забравих за тежестта.

— Ще изядем само бульона — нареди Биков. — И толкова. Повече нито зальк.

След обед планетолозите се залепиха за перископа. Виждаше се как от страшната бездна се повдигат огромни дъгоцветни кълба. Кълбата се издигаха от пропастта с ниско нарастващо бучене, бързо преминаваха и изчезваха от погледа. Едно огромно кълбо мина съвсем близо и отсекът се напълни с нетърпимо ниско бръмчене и планетолетът се поклати.

— Ей, вие в обсерваторията — раздаде се в репродуктора гласът на Биков. — Какво става зад борда?

— Някакви мехури — поясни Юрковски.

— Това и сам виждам — измърмори Биков и замълча.

Край „Тахмасиб“ струяха потоци сгъстен водород. После „Тахмасиб“ бе отнесен в страни и в перископите остана само пустата, равна розова светлина.

В камерата на магнитната система беше трудно, невъобразимо трудно да се работи. Жилин няколко пъти губеше съзнание. Сърцето му спираше и всичко се покриваше с червена пелена. И в устата си през цялото време чувствуваше вкус на кръв. Когато Жилин губеше съзнание, Биков мълчаливо завършваше неговата работа. Когато Жилин идваше в съзнание, Биков също така мълчаливо се връщаше на своето място.

След това Биков каза: „Да вървим“ — и те се измъкнаха от камерата на магнитната система. Те се върнаха в рубката. Михаил Антонович спеше в своето кресло до изчислителя. Биков го прекрачи, взе микрофона на селектора и каза:

— Всички да се съберат в каюткомпанията.

— Така — каза Биков, когато се събраха всички, — ние завършихме преоборудването на „Тахмасиб“. Ние сега можем да използваме фотонния двигател и аз реших да го използвам. Решението е взето и аз нямам намерение да се съветвам с вас или да питам за мнението ви. Но вие имате право да знаете, как може да завърши това. Първо, включването на фотореактора може да предизвика взрив в състения водород около нас. Второ, първото пламване на плазмата може да унищожи отражателя. Тогава ние ще останем тук и... И трето, „Тахмасиб“ може благополучно да се измъкне от Юпитер и...

— Разбрано — каза Дауге.

— И продоволствието ще бъде доставено на Амалтея — каза Биков. — Имам намерение да стартирам веднага. Предлагам пътниците да заемат местата си в амортизаторите. Всички да заемат местата си в амортизаторите.

Той изгледи всички изпод вежди, обърна се и отиде в рубката с твърда крачка.

Биков седеше на мястото на старшия пилот. Той беше в костюма за претоварвания. Костюмът приличаше на пашкул, от които стърчеше рижата му глава с разбъркана коса. Биков беше свършено обикновен, само твърде сърдит и уморен.

— Всичко е готово, Алексей Петрович — каза Жилин.

— Върви, Иван — каза Биков. — Имаш на разположение десет минути.

— Спокойно плазма, Алексей Петрович — каза Жилин.

— Благодаря, върви.

АМАЛТЕЯ, „ДЖЕЙ-СТАНЦИЯ“

Залязването на Юпитер е също твърде красиво. Бавно гасне жълто-зеленото зарево на екзосферата и една след други се запалват звездите като елмазни игли на черно кадифе.

Но директорът на „Джей-станция“ не виждаше ни звездите, ни жълто-зеленото сияние над близките скали. Той гледаше леденото поле на ракетодрума. Върху полето бавно, едва забележимо падаше исполинската кула на „Тахмасиб“. Никога още на Амалтея не се е спускал толкова изранен планетолет. Планетолетът се спусна на равнината и потъна в сянката.

В джоба на директора тъничко запя радиофонът. Директорът извади гладката кутийка и натисна копчето за приемане.

— Слушам — каза той.

Тенорчето на дежурният диспечер, твърде весело и без всякаква почтителност, каза на скороговорка:

— Другарю директор, капитан Биков с екипажа и пътниците е пристигнал на станцията и ви чака във вашия кабинет.

— Идвам — каза началникът.

Публикувано в списание „Авиация и космонавтика“, брой 5/1965

г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.